

دانشگاه علوم پزشکی لرستان

کتابخانه دانشکده پرستاری پلدختر

خبرنامه بهار 1403

آنچه در این شماره خواهید خواند:

- 1- کتابخانه سیار
- 2- هوش مصنوعی و کتابخانه های دانشگاهی
- 3- مهم ترین اخبار

کتابخانه سیار

کتابخانه سیار (Mobile Library) معمولاً به کتابخانه‌هایی می‌گویند که درون وسیله نقلیه‌ای بزرگ جاسازی شده و بین مکان‌های مختلف شهری و روستایی در حرکت است و با توقف در هر یک از این مکان‌ها خدماتش را ارائه می‌کند. کتابخانه‌های سیار بیش از همه در مناطق روستایی برای رساندن و گردش کتاب در روستاهای دورافتاده، پراکنده و کم جمعیتی که فاقد کتابخانه‌اند، کاربرد دارد. این کتابخانه‌ها که ابتدا با هدف مبارزه با بیسوادی و رساندن منابع مکتوب به جوامع محروم از تحصیلات و کتابخانه، بر پشت چهارپایان یا با گاری حمل می‌شدند امروزه با انواع منابع مکتوب، دیداری - شنیداری و الکترونیکی در انواع وسایل نقلیه مانند اتوبوس، مینیبوس، وانت، قطار و کشتی جا گرفته‌اند و هنوز بین نقاط دورافتاده و کم جمعیتی که دسترسی به کتابخانه ندارند، در گردش‌اند. تاریخ دقیق شروع به کار نخستین کتابخانه سیار معلوم نیست، ولی بیشتر منابع آن را در نیمه قرن نوزدهم ذکر کرده‌اند، زمانی که بازرگانی انسان‌دوست به نام جورج مور (George Moore) با هدف «ترویج کتاب‌های باکیفیت در بین روستاییان» کتابخانه‌های سیار را در داخل یک گاری در هشت روستای کامبرلند انگلستان به گردش‌انداخت. در همین سال‌ها در امریکا، گاری‌هایی که کتاب‌ها را به کتابخانه می‌بردند، به صورت کتابخانه تجهیز شدند و بین روستاها به گردش درآمدند. استفاده از گاری‌هایی با اندازه‌های مختلف برای گردش کتاب در بین روستاها، در قرن بیستم رواج بیشتری یافت.

نخستین کتابخانه سیار در ایران را کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به عنوان کتابخانه روستایی در سال ۱۳۴۵ تأسیس کرد.

هوش مصنوعی و کتابخانه‌های دانشگاهی

هوش مصنوعی (AI) این توانایی را دارد که نحوه عملکرد کتابخانه‌های دانشگاهی و خدمات‌رسانی به کاربران را تغییر دهد. نظام‌های هوش مصنوعی می‌توانند به کتابداران در انجام وظایفی مانند مدیریت مجموعه، فهرست‌نویسی و خدمات مرجع یاری کنند و به آنها کمک کنند تا بر وظایف سطح بالاتری مانند آموزش سواد اطلاعاتی و پشتیبانی پژوهشی از پژوهشگران تمرکز کنند. امروزه یکی از راه‌های استفاده از هوش مصنوعی در کتابخانه‌های دانشگاهی استفاده از چت‌بات‌ها است. این دستیاران مجازی می‌توانند در انجام طیف وسیعی از وظایف، از پاسخ به سوالات مرجع گرفته تا جستجو در فهرست‌های آنلاین کمک کنند. چت‌بات‌ها می‌توانند بیست و چهار ساعته و در تمام ایام هفته در دسترس کاربران باشند، به این معنی که کاربران می‌توانند حتی خارج از ساعات کاری از کتابخانه کمک بگیرند. یکی از امیدوارکننده‌ترین کاربردهای هوش مصنوعی در کتابخانه‌های دانشگاهی، خودکارسازی وظایف رایج مانند فهرست‌نویسی و رده‌بندی و نمایه‌سازی است. هوش مصنوعی را می‌توان آموزش داد تا این وظایف را سریعتر و دقیق‌تر از انسان انجام دهد و خطاها و ناهماهنگی‌ها را در مجموعه کتابخانه کاهش دهد. واضح است که هوش مصنوعی با بهبود دسترسی به منابع، بهبود خدمات مرجع و کارآمدتر کردن مدیریت مجموعه، این ظرفیت را دارد که به کتابخانه‌های دانشگاهی کمک کند. با این حال، مهم است که با دقت به پیاده‌سازی هوش مصنوعی نزدیک شویم و اطمینان حاصل کنیم که این فناوری به گونه‌ای استفاده می‌شود که با ارزش‌ها و اهداف کتابخانه سازگار است.

مهم‌ترین اخبار کتابخانه در بهار 1403

1- اعلام نیاز سنجی از دانشجویان و اعضای هیئت علمی جهت خرید منابع از نمایشگاه کتاب تهران

2- اعلام اطلاعیه ثبت نام و خرید بن کتاب از نمایشگاه کتاب تهران